

EVANG. EGYZHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetés díja:

Egész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3,
Negyedévre 1 frt 50 kr.
Egy szám ára 12 kr.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Felelős szerkesztő és kiadó:

VERES JÓZSEF.

Hirdetés díja:

Egész oldal . . . 8 frt
Fél oldal . . . 4,
Negyed oldal . . . 2,
Ennél kisebb . . . 1,
Bélyeg külön 30 kr.

Hajdan és most.

(Az eperjesi ev. collegium hittanhallgatóinak 1899. okt. 31-ére)

Ódon kolostor szűk sötét zugában
Töpreng, szorong a jámbor szerzetes.
Kinn oly derült, oly ragyogó világ van,
S ő a sötétben égi fényt keres:
Hol az igazság? mi a lélek üdve?
Keresi buzgón s szive úgy remeg! . . .
A durva szalmazsák színén feküdve
Nincs álma. Üdvét hol találja meg?

Kinn zajg az élet, benn homály körülte,
Embertől azt ő meg nem nyerheti, —
A hitnek őre? élvben elmerülve
Csak tévedésbe, bűnbe ejtheti.
A nagy rejtelmek drága kulcsa hol van?
Igaz megoldást lelke hol talál? . . .
Van léte bár a kénköves pokolban,
De kárhózzattal szörnyű a halál

Nem tud pihenni, jár-kegel egymagában,
S zavart szemekkel im hogy szertenéz:
Polczok során a könyvek halmazában
Lappang feledve a megismerés.
Szemébe ölik ott a könyvek könyve:
Nagy foliánsu kapesos biblia . . .
Kinyitja — s mintha nézne fényzőnbe,
Belát a szent föld régi tájiba.

Bús éjjelén, a felsugárzó fényben,
A szent forráshoz bizva menekül:
„A ki megtart, ha hozzá visz reményem,
Az üdvözítő egyes egyedül!“
S a mint e szózat megcsendül a könyvből,
Szétfutni látja mind a rémeket . . .
Hasad a hajnal... Szive, lelke könnyűl,
S megoldja mind a nagy rejtelmeket.

Hogy lelke üdvét meglelé a hitben,
Megvívta harcát diadalmasan;
Új életet kezd; más a harc emitten:
Nagy eszmét zeng a szó hatalmasan,
Meggyőződést, mit vakhit nem nyugóz le;
Tudása tiszta forrásból ered;
Termékenyitőn árad szét a közre,
S nyer égi fényt a lelkiismeret.

A hős szavára milliók hevülnek,
Egyszerre érzik mind, hogy szabadok,
S szabad hitükben a kik egyesülnek,
Megifjítják a vénhedt századot.
Mering, ledől a nyirkos régi börtön,
Önálló lesz a megifjult egyén,
S közszelleméből élet kél a földön,
Friss élet: a hit, szeretet, remény.

Fenséges kép! — Azóta három század
Roskadt a sirba; már a negyedik
Hanyatlik el... Te hős, megállt-e házad,
A mit te küzdve építél nekik? . . .
Jobblét fakadt-e hát a küzdelemből,
A mit vezérünk s népe vívtanak?
És a nagy eszme új életre zsendül
A sir fölött, hol hősök alszanak? . . .

Nincs már az üdv Igéje elfeledve
Sötét kolostor polcza rejtekén;
A szabad sajtó gyors szárnyára vette,
Eléri könyvét gazdag és szegény.
Töprengni sem kell örök üdve titkán:
Sok elme végzett nagy rejtelmivel;
S az úttörők a kész utat megnyitván,
Rajt a hívó szót csak követni kell.

Követjük-e hát azt, ki építette,
Ki annyi rögbe, gátba ütközött?
A czél felé ki útunk' egyengette
Fáradva, küzdve ezer baj között?

Reformatiói elmélkedés.

Követjük e most, útja hogy kitarul,
S haladva rajta semmi baj sem ér?....
Sok görbe ösvény visz le oldalárul,
S oly sok van, a ki másfelé letér.

Óh hős vezér, ha most lépnél közénk,
Akadna e csak egyetlen hived? —
Apró önérdek nyugzi napjuk, éjük,
Fásult szivükben nem találsz hitet;
Sivár közönnyel nézi drága multját
S nem érti már a lombha ivadék
Nem látod-e, hogy lassan vész borult rád,
S villámot rejt a felhős barna ég? . . .

És a nagy út? -- a vész ellen ki ója? —
Töltése jó, de tatarozni kell . . .
Mellette zajg az érdek nagy folyója,
Kalóza, — nézd csak, titkon mit mivel:
Rég bántja már a hadak igaz útja,
Ármánya ellen biztos volt e gát,
De rést az ár ha kaphat, — által futja:
Éjente ássa mindkét oldalát.

S ha özönét a vész alábocsátja
S a nagy folyó majd medrétől kitör:
Nem lesz az árnak a töltés se gátja,
Rajt átszivárog . . . Meglazul, ledől.
A ki haladni kíván, annak út kell,
S a haladó mindig előre lát,
A czél felé csak biztos úton jut fel:
Ne hagyj megásmni tömör oldalát!]

Ti, kiket örül a jövendő állit,
Kiket még lelkesit egy szebb remény:
Ti értsétek meg a hős multnak árnyit, —
A nagy próféta hangját hallom én . . .
Talán tinektek nem beszél hiába,
Hogy újra fölzeng intó bölcs szava:
Az ör, ha vést lát, fújjon trombitába,
Ő felelős a vészért egymaga.

Vigyázzatok, ti fenn az őrtoronyban,
A kikre bízzák a község javát;
Ha jó a vész, a jelt megadni nyomban
Tartsátok kézben ott a trombitát.
Baj meg ne lepjen, hogy ha minden alszik,
Ti lessétek meg az ellen cselét.
Ébred a tett, ha riadója hallszik . . .
Ti hirdessétek az idő jelét!

CSENGEY GUSZTÁV.

Mindig hangoztatjuk és emlegetjük, mily óriási befolyással volt a reformatió nemcsak a vallási élet fejlődésére, de a művelődés, művészet, sőt a gazdasági és még sok más téren is; hogy azoktól az eszméktől át van hatva a társadalom ma is. A pápista lapok a magyar közvélemény protestáns szelleméről beszélnek és panaszkodnak. Mi protestánsok pedig büszkén olvassuk az ellenfél eme nyilatkozatait.

Azonban a dolgok mélyére tekintve más színben tűnik fel az az úgynevezett protestáns szellem hódítása, nem hogy terjedne, hanem mindinkább elsatnyul, nem hogy hódítana, de tért veszt folytonosan s sajna, még a protestáns körökön belül. Mig a Lajtán túl mindinkább hangosabb lesz a kiáltás: „Jere által és légy segítségül nekünk,“ mig ott a tiszta evangélium iránti vágyódás fokról-fokra nagyobbodik és folyton erősbödik az a mozgalom, a melynek jelszava: Los von Rom, a mikor a római katolikus Insbruckban diákok és a város közönsége nyíltan elégetik a brüxeni püspök levelét, melyben e mozgalom ellen kifakad: addig minálunk úgy állanak a viszonyok, hogy legáltalában eme jelszóval lehetne azokat elemezni: „Hin zu Rom.“

Rómának kedvez ma Magyarországon mindenki, szokásban, gondolkozásban és tettekben egyaránt. A pápista papok kedvét keresi mindenki, hogy a fennkölt szabadelvű gondolkodók közt említették neve. Avagy nem a pápista szellem terjedését jelenti-e az az óriási veszteség, a mely a reverzálisok adása következtében folyton éri a mi egyházunkat. Nem Rómának kedvez-e a társadalom, a mikor divattá lett a gyermekeknek a róm. kath. iskolákban és zárdákban való nevelése! Nem a protestáns szellem elsatnyulását jelenti-e, ha főuraink a nyitott ev. templom mellett elmennek a diszmenettel a misére?

Honnan ez az ál-liberalismus, honnan ez a túlságos tolerentia, honnan ez a közöny, melyek mai nap művelt köreinkben észlelni? Régi ellenünk és saját tespedésünk okozza mind ezt. Régi ellenünk, mert soha nem volt Magyarország olyan annyira „regnum Marianum,“ mint ma s saját tespedésünk, hogy parlagon hever bennünk az ősi erő. Nem az a hibánk, hogy szegények vagyunk, hanem hogy lelkileg szegényedünk. Az előtt a protestánsok voltak a tudomány bajnokai,

iskoláink annak védbástyái, ma a protestáns ifjak pápista szerzők könyveit tanulják s ez által pápista szellemben és pápista megvilágításban ismerik meg hazájuk történelmét, culturáját, irodalmát. Csoda-e, hogy lankad bennök a protestáns öntudat, azaz kifejlődhetik-e, mikor elfojtják azt a pápista tankönyvek! Itt nyilatkozzék meg első sorban az ősi erő, ne tőrjék többé tanfériaink a mérget tartalmazó tankönyveket, hanem fegyverkezzenek fel protestáns szellemű segédeszközökkel s ébresszék fel a felekezeti öntudatot, kimutatva, hogy a miért vértanúink életüket hagyták, az nem vélemény, az nem meggyőződés, ez Istennek ígéje minden hívőknek üdvösségére.

Azért olyan erős Róma, mert a felekezeti öntudatot neveli tagjaiban, mert tankönyveiben, a társadalomban, a tudományban, a politikai és társadalmi életben erős felekezeti jellegét tudja megővni és kifejteni s mindenre ráüti lényegének bélyegét. A mit a pápista ember ir, beszél és tesz, azon meglátszik, hogy pápista, míg a mi embereink a hamis objectivismus örve alatt nem domborítják ki felekezeti öntudatuk álláspontját s gondolkozóba jöhetni: nem szégyenlik e ezek a Krisztus evangyeliomát.

Nem a türelmetlenség magját akarja e cikk szétszórni, nem a felekezetek közti békét bolygatni, hanem önnön tevékenységünk lanyhaságára és arra a sajnálatos körülményre rámutatni, hogy felekezeti öntudatunk nem eléggé éber. Ha ez erősödik, egyházi életünk is felvirul.

DR. TIRTSCH GERGELY.

Felhivás.

A Luthertársaság Budapesten tartott legutóbbi közgyűlésén a vallástani és egyéb népiskolai tankönyvek kiadására, valamint a kiadványok önkezelésére vonatkozó indítványt egyhangulag elfogadta. A társaság ezzel egy nagy és magasztos feladatot tűzött ki maga elé. Oly téren akarja drága evang. egyházunkat szolgálni, a mely a jövő szempontjából a legfontosabb, a mennyiben kitűnő tankönyvek kiadása által ifjúságunkat az egyház iránti hithűségben erősíteni, az evangyelmi szeretetet benne fejleszteni akarja. Sajnos, hogy eddig nálunk a tankönyv kiadással mindenki, evangélikus és nem evangélikus foglalkozott, s oly

tankönyvek is forogtak közkézen, a melyek egyházi és paedagogiai szempontból nagyon is kifogás alá esnek. Eddig nálunk ezt a kincses bányát, a tankönyvkiadást, mindenki kiaknázza, akár tartozott egyházunkhoz, akár nem. Ezen szomorú állapotoknak akarja elejét venni a társaság s a tankönyvek után járó tiszta jövedelmet egyházi czélokra (népies és tudományos könyvek kiadására) akarja fordítani.

A czél szép és nemes! De hogy ezen, az egyházra nézve oly fontos ügy minél sikeresebben oldassék meg, az összes egyházi tényezőknek erkölcsi támogatására van szükség. Minden gyülekezet, minden esperesség, minden kerület, lelkészek, tanítók, felügyelők és egyházttagok saját ügyüket mozdítják elő, ha a társaság ezen vállalatát támogatják. Mily hatalmas egyházirodalmi vállalatokat teremtettek a külföld prot. népei! Ellenfeleink tömörülnek, dolgoznak, hogy együttes erővel nagy dolgot műveljenek; a protestantismus fegyvereit használják fel; hazánkban is hatalmas irodalmi vállalatokat teremtettek; ne nézzük őket tétlenül, egyesüljünk és dolgozzunk. Ne keseregjünk a jelenkor hitetlenségén és közönyén, hanem egyesült erővel támogassuk azt az evang. irodalmi társulatot, a mely hivatva van irodalmi téren egyházunk ügyét fellendíteni.

A Luther-társaság, a midőn a tankönyv vállalatot megindítja, nem akarja a jelenleg használatban lévő kitűnő tankönyveket kiszorítani, sőt ellenkezőleg azokat minél szélesebb körben ismertetni kívánja. S erre hivatott is, mert mint egyetemes intézet az egész országban terjesztheti a jó könyveket. A Luther társaság nem akarja az egyes esperességeket avagy kerületeket, a melyeknek saját tankönyveik vannak és abból jövedelmet húznak, jövedelmüktől megfosztani, sőt ellenkezőleg nagyobbítani fogja azt, a mennyiben a könyveket oly vidéken is terjeszteni fogja, a hol azok eddig ismeretlenek voltak. Csak azt a szomorú állapotot akarja megszüntetni, hogy oly könyvek is közkézen forogjanak, a melyek egyházunk elveit nem hangoztatják eléggé, vagy a melyek elavultak. A tankönyvek után járó tiszta nyereségből pedig a nép számára kitűnő olvasmányokat iratni és ez által a vallásosságot emelni akarja.

A czél nemes! Fogjunk kezét és támogassuk a társaságot e magasztos vállalatában. Ne mondja senki, hogy nem ér rá! Jól tudom, hogy mind-egyikünk munkával el van halmozva, de azért egy-

két perczet mindenki szakíthat és támogathatja a társaságot nemes működésében. Kövessük elnökünknek dicső példáját, a ki sokoldalú elfoglaltsága mellett ráér a társaságot nemcsak vezetni és annak érdekeit kifelé hathatósan védeni, hanem írói tehetségével is támogatja és úgy a társaságot, mint evang. egyházunkat értékes művekkel megajándékozza.

A reformatió emlékünnepének dicső hónapjában hozatott ezen a társaságra és az egyházra nézve oly fontos határozat. A társaság ezen újításával a reformatió vívmányait akarja az emberiség minél szélesebb rétegében terjeszteni. De hogy az az áldás valóban elterjedjen, szükséges, hogy mindegyikünk kötelességét teljesítse. Bármily lánglelkű és genialis férfiak legyenek valamely ügy élén, bármily magasztos és nagyszerű legyen a mester eszméje, bármily szép a terv egészében és részeiben, ha a munkások és napszámosok szorgosan hozzá nem látnak s az épület köveit össze nem hordják s egymásra nem illesztik, a mű befejezve nem lesz. Csak az együttes munka és közös erő biztosítja a sikert. Nemcsak Luther és többi dicső társai teljesítették kötelességüket, hanem a gunyhó utolsó lakója is örömmel fogadta a felhívást és összes erejével közreműködött a maga körében a reformatió keresztülvitelénél. Mi is hasonlóképen cselekedjünk és a Luther-társaság virulni fog.

A tankönyvkiadó vállalat vezetésével a közgyűlés engem bizott meg. Azon tiszteletteljes kérelemmel fordulok a nagytiszt. lelkész és igen tisztelt tanító urakhoz, sziveskedjenek engem a nagy vállalkozásban támogatni. A legközelebbi teendők a következők:

1. Első sorban ismernem kell az evang. egyház iskoláiban használt összes népiskolai és vallástani (népiskolai és középiskolai) tankönyvek jegyzékét. E célból a mélt. és főtiszt. püspök urak, kik e vállalat eszméjét helyeselték, kegyesek voltak kilátásba helyezni, hogy a tankönyvek összefűzésére vonatkozó felszólítást fognak kibocsátani. Kérem tehát a nagytiszt. lelkész és tisztelt tanító urakat a mélt. és főtiszt. püspök urakhoz beküldendő tudósításban a jelenleg használt tankönyvek pontos címét, szerzőjét és kiadóját megnevezni.

2. Oly célból, hogy a központban tudomást szerezzünk arról, melyik tankönyv jó, melyik hasznavehetetlen, kérem a nt. lelkész és t. tanító urakat, hogy összejöveteleik, conferentiáik alkalmával

ezt a kérdést megvitatni s határozatukat velem közölni sziveskedjenek.

3. A társaság kiadványaiból minden egyes gyülekezetben fiókraktárt akar felállítani. E fiókraktár kezelője „bizományos“ czímmel lelkész vagy tanító vagy más megbízható ember lehet. Tekintve, hogy a társaság az eladott könyvek után a bizományosnak 20%-ot ad, a mely rabatt tankönyveknél tekintélyes összeget tesz ki s így az illető szép mellékjövedelemre tesz szert: minden egyes lelkész és tanító úrnak érdekében áll, hogy ő a társaság bizományosa legyen. Egy községben több bizományos is lehet. Kérem tehát azon lelkész és tanító urakat, a kik bizományosaink lenni kívánnak, hogy nálam (Budapest VII. Rottenbiller u. 12.) jelentkezzenek.

Hitrokoni üdvözlettel

MAJBA VILMOS
középk. vallástanár.

A magyarországi ág. h. evangélikus egyház egyetemes nyugdíjintézeti bizottságának jelentése az 1899. évi egyetemes közgyűléshez.

Méltóságos és Főtisztelendő egyetemes közgyűlés!

Az egyetemes nyugdíjintézet, úgy is mint országos egyházunk kebelében a széttagoltságra egyesítő erőt gyakorló központi sziv és úgy is, mint a kenyérkeresőtől megfosztott lelkészi családok áldott támasza az 1898 ik évvel befejezvé fennállásának első esztendejét: erről a következő hivatalos jelentésünket terjesztjük elő.

I. Pénztári eredmény.

Egyházközségeinknek és lelkészeinknek általános ismert szűkölködő anyagi helyzete mellett nem tarthattuk kezdetben indokolat'annak azon aggodalmat, hogy vajjon az egyetemes nyugdíjintézetre szabályszerűen kivetett s újabb tetemes terhet képező évi járulékok be fognak-e szolgáltatni rendszeren, itt-ott talán vonakodás és nagyobb mérvű hátramaradás nélkül; s nem kell-e majd a kényszer útjára lépni, a mi az egyetemes nyugdíjintézet fontos és nemes missiója iránt táplált hitet rontaná meg?! Legyen hála Istennek, ki az ő egyházáról mindenkor kegyelmesen gondot visel; másrésről pedig elismerés az egyházközségeknek és a nyugdíjintézet tagjainak, hogy amaz

aggodalom nem vált be; mert a járulékok csak csekély, nagyobbára a kezdet nehézségeivel együttjártó okokból eredő kivétellel, mind befolytak.

Kimutatás

az egyetemes nyugdíjintézetnek az egyetemes egyházi pénztár által vezetett 1898. évi folyó- és tőkeszámlájáról.

A) Folyó számla.

BEVÉTEL.		frt	kr
1	Egyetemes közalaptól	24048	—
2	Csanálosi egyházközségtől időközi lelkési jövedelem	83	64
3	Bekési egyházmegye közgyűlésén alkalmi gyűjtés	18	10
4	Bányakerületi törvényszéki tagok: Földváry Miklós, Zsigmondy Jenő, Győry István, Ulbrich Sándor és Scholtz Gusztáv adománya	50	—
5	Egyetemes theol. akadémiától évi járulékokban	240	—
6	Dunáninneri egyházkerulettől évi járulékokban	13266	62
7	Dunántúli egyházkerulettől évi járulékokban	10574	81
8	Bányai egyházkerulettől évi járulékokban	10422	82
9	Tiszai egyházkerulettől évi járulékokban	12000	—
10	Értékpapír kamata	2123	69
		72827	69
KIADÁS.			
1	Özvegy és árva díjakra	260	03
2	Nyomatvány és bélyegzőre	231	84
3	Tiszteletdíjakra (ügyvivő 250 frt, pénztárnok 100 frt, ellenőr 50 frt)	400	—
4	Utiköltségekre	183	50
5	Tőkesítésre, tőkeszámlán	71752	32
		72827	69

B) Tőke számla.

		frt	kr.
1	Egyetemes pénztár mérlegszámlájától 1898. január 1-én	1092	32
2	Egyetemes közalaptól alaptőke	25000	—
3	Báró Prónay Dezső egyet. felügyelőtől alapítvány	1000	—
4	Folyó számlától tőkésítésre maradt	71752	32
		98844	64

C) E. tőke elhelyezve:

		frt	kr.
1	Magyar földhitelintézeti 4% záloglevelekben	10000	—
2	Kisbirtokosok orsz. földhitelintézeti 4½% záloglevelekben	16000	—
3	Egyesült fővárosi takarékpénztárban	72844	64
		98844	64

Ha ezen zárszámadásilag mutatkozó összeghez hozzávesszük még a pénztár által ugyancsak az 1898. évi járulékokból, de már a folyó év elején bevételezett 1447 frt 59 krt: úgy az első év eredménye meghaladja a százezer forintot.

Az egyházkerületek befizetéseiben benfoglaltnak a nyugdíjintézetre kötelezett offertóriumok is, a következő összegekben:

1. Dunánin. egyházker. részéről:	263 frt 27 kr.
2. Dunántúli „ „	326 „ 66 „
3. Bányai „ „	178 „ 55 „
4. Tiszai „ „	238 „ 19 „
	1006 „ 67 „

A beérkezett kimutatások szerint több egyházközség nem küldött offertóriumot, a mi azonban talán csak az első évi berendezkedés hiányának tulajdonítandó s remélni lehet, hogy a jövőben a nyugdíjintézeti szabályrendelet által megszabott ezen kötelezettségnek is mindenik megfelelel.

Időközi lelkési jövedelem címén beszolgáltatott:

1. A dunáninneri egyházkerület:	
a) Zurány részéről	100 frt 92 kr.
b) Felső-Sztrégova	169 „ 44 „
c) Ksinna	44 „ 12 „
	314 „ 48 „

2. A tiszai egyházkerület:

1. Zemplén-Csanálos részéről 83 frt 64 kr.

Az egyetemes nyugdíjintézet érdekében óhajtható, hogy a lelkési állomások üresedésakor ezen jövedelmi forrás ne maradjon meddő.

II. Állomások és tagok statisztikája.

A nyugdíjra jogosult állomások és az azokban működő egyházi tisztviselők állománya 1899-szeptember havában a következő:

Folyó szám	Egyházkerület	Állomások					Tagok					Kivételes jo- gával élt nem tag lelkész	Üresedés		
		lelkési	theol. ta- nári	püspöki mis- sionárius s titkári	vallás- tanítói	kántori	lelkész	theol. ta- nári	püspöki mis- sionárius s titkár	vallás- tanító	kántor		lelkési	püspöki segéd	kántori
1	Dunáninneni . . .	165	—	2	1	2	159	—	2	1	2	6	—	—	—
2	Dunántúli . . .	161	4	1	1	2	156	4	—	1	2	4	1	1	—
3	Bányai . . .	167	—	2	8	2	161	—	1	8	2	3	3	1	—
4	Tiszai . . .	173	3	1	3	5	160	3	1	3	3	4	9	—	2
5	Egyet. theol. akadémia . . .	—	6	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—
	Összesen:	666	13	6	13	11	636	13	4	13	9	17	13	2	2
		709					675					17			

Meghalt az 1898 ik év folyamán a dunán-
innyi (F.-Sztregova) 1, a dunántúli (Vas-Dobra
és Rohonc) 2, a bányai (Nádorhegy) 3 és a
tiszai egyházkerületben (Bártfa, Pazdics, Süvete)
3, összesen: 9 lelkész, kik közül 2 után (F. Sztre-
gova, Ó-Becse) nem maradt sem özvegy, sem
árva. — Lemondva hivataláról, nyugalomba vo-
nult 4 (Zurány, Ksinna, Boba, Nagy-Várad,) lelkész.

A tagok és az állomások pontos nyilvántar-
tása szempontjából kívánatos és szükséges, hogy
az esperes urak, a nyugdíjintézeti szabályrendelet
26. § a értelmében, a hivatali változásokat az
ügyvivőhöz idejében bejelentsek.

III. Ellátási illetőleg neveltetési díjat élvező özvegyek és árvák.

F. sz.	Özvegy neve	Árvái	Férje műkö- dési helye	Evi díja
	a) Dunáninneni egyházkerületből			
	Eddig egy sem			
	b) Dunántúli egyházkerületből			
1	Özv. Schneider Vilmosné	1 Oszkár-Henrik	Vas-Dobra	240
2	Özv. Unger Gusztávné	—	Rohonc (Vasm.)	200
3	Özv. Mészáros Istvánné	—	Bezi (Győr)	200
	c) Bányai egy- házkerületből.			
4	Özv. Brózik Ti- tuszné	1. Dezső-Mihály 2. Károly-Ottó 3. Vilma-Stefáni 4. Mária-Gizella	Háj (Túróc)	360

F. sz.	Özvegy neve	Árvái	Férje műkö- dési helye	Evi díja
5	Özv. Bukra Endrené	1. Cyrill Dániel 2. Vladinir 3. Miklós	Nándorhegy (Krassó-Szörm.)	320
6	Özv. Maróthy Lajosné	—	Lality (Bács Szerém)	200
	d) Tiszai egyház- kerületből			
7	Özv. Kello Györgyné	1. Gusztáv	Bártfa I. (Sárosm.)	240
8	Özv. Simkovits Pálné	1. Pál 2. Mária	Pazdics (Zemplémm.)	280
9	Özv. Terray Bélané	1. Béla	Süvete (Gömör.)	240
10	Özv. Kmeti Já- nosné	—	N. Palugya (Liptóm.)	200
11	Özv. Baltazár Antalné	—	Jolsva (Gömör.)	200
12	Özv. Nagy La- josné	1. Jenő	Nyiregyháza (Tiszavidék.)	240
				2920

Ezen díjakból, a szabályrendelet 17. § a ér-
telmében, az első 5 tagsági éven át az évi járú-
lék s esetleg a belépési járulékból még netán hát-
ralevő évi részletek levonatnak.

IV. Járulékok kivetése 1899. évre.

A f. évi járulékokról kiállított részletes járú-
lék-számlák az október 5-ikén tartott bizottsági
ülésből bocsátattak ki s összegezve a következ-
előirányzati eredményt szolgáltatják:

Folyó szám	N É V	Belé- pési jár- ulék		Évi járul- lék	Hát- ra- lék	Össze- sen	
		frt	frt kr.			frt	frt kr.
1	A) Közalap. Évi járulék (szabályr. 10 §.)			24000			
2	Négy püsp. missioná- rius után			48	24048		
	B). Egyet. the- ol. akadémia.	72	11 52	240	72	395	52
	C) Dunáninne- ni egyházke- rület.						
1	Bars	48	7 68	240			
2	F.-Komárom	120	15 36	520	128		
3	Hont	264	39 44	1280	62		
4	Moson			252			
5	Nógrád	144	1 92	1880	80		
6	Nyitra	678	27 12	972	36		
7	Pozsony vá- rosi			172	12		
8	Pozsony me- gyei			652			
9	Trencsén	240	19 20	620	24		
10	Egyházker.			12			
		1422	110 72	6552	342	8554	72
	D) Dunántúli egyházkerület.						
1	Soproni felső	84	1 92	520			
2	Soproni alsó	48	7 68	360			
3	Vasi felső	300	19 20	680	136		
4	Vasi közép	168	26 88	652			
5	Kemenesaljai	96	15 36	440			
6	Veszprémi	144	23 4	892	40		
7	Győri	216	24 96	744			
8	Zalai	72	11 52	240			
9	Tolna Bara- nya-Somogy	312	28 80	1400	140		
10	Somogyi	96	15 36	452	12		
11	Hittanintézet	24	3 84	148			
		1560	178 56	6540	328	8594	56
	E) Bányai egy- házkerület.						
1	Arad-békési	96		440			
2	Bács-szerémi	432	67 20	1476	40		
3	Bánsági	276	34 56	944			
4	Békési	96	1 92	452	52		
5	Budapesti	120	19 20	480			
6	Csanád cson.	108	17 28	492			

Folyó szám	N É V	Belé- pési jár- ulék		Évi járul- lék	Hát- ra- lék	Össze- sen	
		frt	frt kr.			frt	frt kr.
7	Pestmegyei	812	49 92	1148			
8	Túróczi	120	1 92	480	40		
9	Zólyomi	252	34 56	1040	52		
10	Egyházker.			12			
		1812	266 56	6964	184	9186	56
	F) Tiszai egy- házkerület						
1	Árvai			240			
2	Brassói	144	1 92	504	40		
3	Gömöri	324	17 60	1540	520		
4	Hat sz. k. v.	84	7 68	480			
5	Hegyaljai	120		560			
6	Kis honti	24	1 92	640			
7	Liptói	180	3 84	640			
8	Sáros-zemp.	84	11 52	464	192		
9	Tátraaljai	84		440			
10	Tiszavidéki	132	3 84	584	80		
11	Tizenhárom sz. v.	72		784			
12	Hittanintézet			120			
		1248	48 32	6996	832	9124	32
				Főösszeg:		59903	68

BELFÖLD.

Egyházkerületi felügyelő választás. A dunántúli egyházkerület felügyelőjévé I. hász Lajos lett 43 szótöbbséggel megválasztva.

Achim Ádám szarvasi lelkész végrendeletileg a szarvasi és kondorosi ev. egyházat tette örökösévé; amaz mintegy 15.000, emez mintegy 100.000 frt értéket kap; az utóbbi azon kikötéssel, hogy köteles diszes paplakot építeni, a lelkész fizetését 1600 frtra, a tanítókéét 700 frtra fölemelni, s rövid idő alatt új, diszes templomot építeni. Az elhunyt Kondoroson kívánt eltemetetni is. A gyászbeszédet Szarvason magyarul Veres József, tótul Koren Pál tartotta fölötte.

Az egyet. ev. theol. tanárvizsgáló bizottság okt. hó 20-ikán Budapesten a deakteri ev. főgymnásium üléstermében b. Prónay Dezső egyet. felügyelő elnöklété alatt ülést tartott, a melynek egyedüli tárgyát Raffay Sándor pozsonyi ev. akad. tanár vizsgálata képezte. E vizsgán jelen voltak: Dr. Baltik Frigyes, Sárkány Sámuel és Gyurácz Ferencz püspökök és dr.

Masznyik Endre, Poszvék Sándor, dr. Szlávik Mátyás, Bancsó Antal, Stromp László és Jausz Vilmos theol. tanárok. A jelölt írásbeli kérdései a következők voltak: Schleiermacher jelentősége a főiskolai, különösen a theol. oktatás terén; a logos eredete, tartalma és jelentősége a Jánosi iratokban, és a megigazulás tanainak bibliai teológiai és történeti alapon való kifejtése és ethikai jelentősége. Az előbbi kérdéstről készített dolgozatot Jausz Vilmos, utóbbi kettőt Bancsó Antal bírálta meg mély alaposítással és ritka szakavatottsággal. A főbb szóbeli kérdéseket Jausz és Bancsó soproni tanárok, a továbbiakat Baltik, Gyurácz püspökök és dr. Szlávik Mátyás eperjesi theol. dékán tanár intézték a jelölthöz, ki azokra mély és beható tanulmányozásra és alapos tájékozásra valló feleleteket adott. Maga az egyetemes felügyelő is tett kérdést a theol. internautáról s a mellette és az ellene szóló nézetekről. Az eredmény, mely szerint Raffay Sándor jeles eredménnyel theol. tanárnak képesítettet, meleg üdvözlésben kíséretében maga az egyet. felügyelő jelentette meg, s a jelölt nyomban az esküt is letette. Ez úton is a legmelegebben üdvözljük az irodalmi munkásságáról szélesebb körökben is előnyösen ismert fiatal pozsonyi tanárt.

(sz.)

Az eperjesi ág. h. ev. egyház okt. 22-én a Collegium nagytermében Csink János kiérdemült igazgató leánytanító nyugalomba lépése alkalmából ünnepélyes egyházi közgyűlést tartott, a melyen az elnöki megnyitót az egyház érdemes veterán felügyelője: Kubinyi Albert tartotta. Majd a régebbi tanítványok nevében: Balpatak Imréné melegen üdvözlötte az ősz tanférfit s nagyszámú tanítványainak kegyeletes adományként átnyújtotta neki az 500 koronás járadék papirost. A lelkes ünnepi beszédet dr. Sztehlo János iskolaszéki elnök tartotta s melegen emlékezett meg a jubilánsnak londoni, kassai és 27 éves eperjesi tanítói munkásságáról. A polgári leányiskola növendékeinek meleg érzéssel előadott alkalmi éneke után Özsger Adél igazgatótanító búcsúzott el a jubilánstól, a kartársak nevében, a melyre és az iskolaszéki elnök ünnepi beszédére a jubiláns meghatottan válaszolt. Könnyekig meghatva kijelentette, hogy neki a tanítványok körében öröm és áldás volt a munka. Csengey Gusztáv gyönyörű alkalmi költeményét Úsz Irén tanuló adta elő, sok melegséggel és érzéssel. Az elnöki záró szót ifj. Draskóczy Lajos foglalta össze egy valóban kegyeletes imába. A polgári iskola himnuszával az ünnepély véget ért. A nagyterem zsúfolásig megtelt a közönséggel, mely ezzel jelét adta annak, hogy megtudja becsülni a tanító áldásos működését. A jubilánst egy megleghangú átirattal a kassai tanítói kar is üdvözlötte.

(sz.)

KÜLFÖLD.

A biblia fordítását olvashatja az emberiség kétharmad része (1100 m.) a maga nyelvén, holott csak egy harmada keresztyén. A hitújodás idejéig csupán 23 fordítás volt, 1804-ben csak 56, 1860-ban 220, most 400 fordítás van már. 1881—1892. 50 nyelvre fordították le a bibliát, holott 1517—1804. években minden 30 évre esett csak egy egy fordítás.

Iskola és hadsereg. Mennyibe kerül a kultúrállamokban a népesség egy egy tagjának iskolai és katonai nevelése, arra nézve az alábbi kimutató felel meg:

	Nyilvános tanításra.	Katonai célra
Svájcban	frt 3·75	frt 2·10
Franciaországban	" 1·83	" 10·40
Németországban	" 1·20	" 6·25
Angliában	" 1·40	" 9·65
Olaszországban	" 0·95	" 4·—
Ausztria-Magyarországban	" 0·90	" 3·55
Oroszországban	" 0·10	" 5·15

IRODALOM.

Protestáns könyvtár (Koszorú) II. kötet. Ára kötve egy-egy kötetnek 30 kr. A m. prot. irodalmi társaság népies kiadványaiból megjelent a Koszorú 10 új füzet (51—60.) 51. Romlásfalva, írta Sántha Károly (vers.) 52. Az aranyásó, elbeszélés, írta Bögsőné Kun Anna. 53. Klárka neveltjei, elbeszélés, írta Béri Gyuláné. 54. Zsugori Peti végrendelete, elbeszélés, írta Grátz Mór. 55. Az angyalok Mamréban, írta Bitay Béla. 56. Cserey Anna, történeti rajz, írta Juhász Sándor. 57. Szent hangok, írta Sántha Károly. 58. Tar Gábor története, (verses elbeszélés,) írta Barsy László. 59. Az ezüst szív, elbeszélés, írta Kecskeméthy István. 60. A hatvágás, elbeszélés, írta Kecskeméthy István. Egy egy füzet ára 4 kr.

Evang. egyházi szemle. A budapesti egyházak bajairól ír. „Valaki azt mondta, hogy az indítvány úgy lett volna helyesen stilizálva: „Mindent az egyházak, nem tudjuk mi a bajunk s nem tudunk bajainkon segíteni, azért küldjön ki a kerület egy bizottságot, a mely fölfedezze bajainkat s segít rajtunk.” Az egyesítés most már kihagyatott az indítványból, de azért úgy látszik még mindig nagyon kívánatos, tudja az Isten mi oknál fogva; bajokról beszélnek, de a bajokat közelebről meg nem jelölik. Bajosan lesz ebből az indítványból prédikációs halott. De mégis föl lett hozva egy baj, egyetlenegy baj, a tarthatatlan állapotok igazolására és illusztrálására: „A budapesti 30,000 ev. hívó közül nem tudjuk hányan és kicsodák tartoznak melyik egyházhoz

a három közül." Ha ez igaz, akkor itt nem bizottság küldésnek, hanem fegyelmi eljárásnak van helye. Fegyelmi eljárásnak azon egyház felügyelője és lelkésze ellen, a mely egyházban ilyen állapotok lehetségesek. Hiszen ilyen rendezetlenségnek nem szabad előfordulni, olyan egyházban sem, a mely most keletkezett, ennek is tisztában kell lenni a hívek számával és erejével; annál inkább egy fényes és hosszú multú pesti egyházaknak. Nem szabad ilyen dolognak előfordulni, még olyan szegény egyházakban sem, a hol maga harangozik a pap és a felügyelő az eke szarvát fogja; annálkevésbé Budapesten, a hol úgy a szószéken, mint a felügyelői állásban és a hívők között is egyházunk legfényesebb, legünnepeltebb neveit találjuk. Avagy hol veszik a budapesti egyházak előjárásait a szükséges adatokat az egyetemes névtárhoz, hol a közalap összeírásához, hol évről-évre a népesedési mozgalmat előtűntető számokat, az egyházi és a politika felsőbbség részére? Avagy mind hamis adatok volnának ezek?"

A gazda ember tüköre. Jó tanácsok a szántóvetőnek és kertésznek az esztendő minden hónapjára. Szerkesztette Kaszás Péter. Számos képpel. Budapest, Hornyánszky Viktor könyvnyomdája 1899. Ára kötve 1 frt 40 kr. 312 lap. Igen használható jó könyv mindazoknak, kik földműveléssel, kertészettel, gyümölcsstenyészéssel, méhésztettel, szőlővel foglalkoznak.

Protestáns árvaházi képes naptár 1900.

Kiadja Hornyánszky Viktor, Budapest. Ára 30 kr. A szokott naptári részen kívül irnak bele: Szabolcska Mihály: Imádság, Lampérth Géza: Vidulás, Isten keze, Sántha Károly: Karácsony ünnepe, Mint szarvas fut, Tóth István: Fohász, Forgács Endre: A második asszony, Vargha László: Megtérés, Jámbor Lajos: Reggeli elmélkedés, S. Szabó József: A nevelő, F. Varga Lajos: Fohász-kodom, Grátz Mór: Bora Katalin, Jámborné Székely Lilla: Szeresd a munkát, Juhász Sándor: Karácsonyi történet, Várnai Sándor: Az utolsó Illésházy, Kis Ida: A Lorántffy Zsuzsánna-egyletből, Lajos bácsi: Pistáéknál. Végül protestáns egyházi tisztái névtár. A névtár azonban nem tart lépést az idővel, p. o. szerinte az evang. gyámintézet elnöke Zelenka Pál, az arad-békési egyházmegye felügyelője Zsilinszky Mihály, a túróczi egyházmegye elnöksége Klimó Vilmos és Beniczky K. stb. A naptár igazi népkönyv; protestáns szellemű naptár terjedése tehát proc. érdek. Kimutatja a naptár: milyen számban kel. el tavaly egyes községekben. 250 példány: Budapest, Győr, Oroszáza; 200 példány: Chicago (Amerika), Czegléd; 160 példány: Kassa; 130 példány: Csöngye; 120 példány: H.-M. Vásárhely, Körmen, Salgó-Tarján; 110 példány: Karczag, Rozsnyó; 100 példány: Arad, Dömsöd, Hegyes Kis-Somló, Miskolc, Szathmár, Szeghalom, T.-Szt. Miklós stb. Erzsébet ki-

rálné, Szász Domokos, Radó Kálmán, dr. Bartók György, Blahunka Ferencz, Vilmos császár és neje, Bora Katalin, Szilágyi István, a régi debreczeni deákok, a jeruzsálemi evang. templom, a chicagói magyar ref. templom, Trencsén város képekben van bemutatva.

Sárospataki Lapok. „Hogy a katholicizmus előnyomulása teljes vereségünkkel ne végződjék, fel kell használnunk a protestáns öntudat erősítésére minden tényezőt! Tapasztalás szerint a lelkész és tanító odaadó működésével elválhatlanul van összekötve a gyülekezet sorsa. Az előbbi főképen a felnőttekre, a jelen nemzedékre, az utóbbi a jövő kor nemzedékére érezteti áldó vagy áldás nélküli hatását. Használjunk fel minden alkalmat, melytől a hitélet emelését csak legkisebb mértékben is várhatjuk. Igen sok baj, mulasztás a szegénységben lelte magyarázatát, éppen azért enyhébb elbirálásban részesült. Ma már, vagy a közel jövőben a hivatalos buzgalomnak ezen gátló akadályai elhárítatnak a belső hivatalnokok útjából. A tanítóknak hivataluk egész mezején be kell tölteni állásokat, de a legfőbb gondjukat mégis a vallásos nevelés tárgyának kell képezni. Fogják fel ezt a kérdést úgy, tekintsek oly nagyra, mint a melytől függ egyházunk jövő sorsa; vezessék a rájuk bízott gyermekeket minden alkalommal a templomba s minden ismeretet úgy tekintsenek, mint a mely a vallásosság esatornáján kell, hogy keresztülfolyjon, hogy megnemesítse s gyümölcsözővé tegye az egyéni életet.“

TEMETŐ.

Achim Ádám.

(1830—1899.)

Hulló levél, rezgő harmatcsepp.

Az őszre forduló természet siralmas elmúlásunkra figyelmeztet.

Illó kerete ez azon gyászeseeménynek, mely a szarvasi ág. hitv. ev. egyházat és protestáns társadalmat napjainkban meglepte.

Az erőteljes férfi, kiről ismerősei hitték, hogy betegség nélkül legalább a 80-ik életévet fogja körünkben zavartalan életvidorságban megélni, súlyos betegség áldozatául esett. Október hó 23-án délután 3 órakor meghalt Achim Ádám.

Röviden felújítom elhalt jelesünk életrajzát. Született 1830. szeptember hó 1-én B.-Csabán. Gyermekeveit szigorú erkölcsi fegyelmet gyakorló földmives családban élte, hol a naponként megújuló intés és példa hatása alatt tanulta meg, hogy minden ember annyit ér, mennyire reá váró kötelességeinek megfelel. Ma is ebben

áll sok család nevelői sikerének titka. Népiskoláit B.-Csabán végezte. Szorgalmával, rendszeretével s kivált meleg vallásosságával sok örömet okozott jó hírű tanítójának Vozárik Pálnak és a vizsgálatoknál őt sokszor kitüntető lelkészének, Haán Jánosnak. A család, az iskola és az egyház fokozódó reménnyel nézett a kedves gyermekre s találkoztak e föltevésben: ebből jó pap lesz! Ezzel a célzattal hozta el édes anyja 1840-ben a szarvasi főgymnasium első osztályába a serdülő ifjat, hol Benka György és Molitórisz Adolf s utóbb Magda Pál tanárok hamar megszerették s pártfogásukkal kitüntették. Hamar bejutott Molitórisz tanár családi körébe, hol annak gyermekeit türelmes szeretettel s tanítói hivatásának félreismerhetlen sikereivel taníttatta. Szarvasról Eperjesre került, hol a gymnasiumi felső osztályok végeztével theológiára iratkozott. Eperjesen és Pozsonyban elvégezte a bölcsészetheologiai tanulmányokat, ajánló jó bizonyítványokkal ment a németországi egyetemekre s Halléban tartózkodott legtovább. Az 1848-iki lázas időszak megzavarta békés tanulmányait. Haza jutván, előbb a megyénél nyert alkalmazást. Szorgalmát és széles ismeret-körét új foglalkozásában igen méltatták előljárói s már-már a politikai pályára óhajtott lépni. A gyászos napok, a hazafiatlan szellem azonban utóbb annyira lehangolták, hogy visszatért előbbi elhatározásához s a gyermekkorától megszeretett papi pályán kereste jobb jövőjét. Előbb Tót-Komlóson a lelkes s hazafiaságáról vidékszerte ismeretes Horváth Sámuel lelkész s akkori esperes atyai vezetése mellett segédlelkészkedett, utóbb pedig szülő városába került a későbbi püspök Szeberényi Gusztáv és Haán Lajos lelkészek oldala mellé. Következtethetünk ebből arra is, hogy jó gyakorlati iskolát kellett végeznie, mielőtt önálló lelkészszé vált. Végre a csanádmegyei Albertin pappá választatott. Itt különös szerencsével valósítá meg ifjúkori terveit. Oly kis és szépen fejlődő községbe és egyházba került, hol a pap népének nemcsak lelkiatyja, de tanácsadója, vezére, ügyvédje, gyámja, orvosa, tanítója s minden ügyeinek képviselője. Achim önálló papszkodásának ezen új munkakörében ezen sokoldalú feladatait mesterül megoldá. Erről tanúskodik azon körülmény, hogy a távolban ma is ezren áldják emlékét, emlegetik példás életét s beleolvadnak e pillanatban a szarvasi egyház gyászába.

Albertiről 1871. őszén Szarvasra költözött át, mint az akkori erős forrongásban felzaklatott egyház újonnan megválasztott lelkésze.

Már megválasztatása előtt erős ellentétek s azokból fellángoló erős szenvedélyek vetették szét az egyház hiveit. Nagy türelemre, bölcs tapintatra, körültekintő óvatosságra volt utasítva az egyház újonnan választott lelkésze akár a szószéken, akár

az egyház kormányzatában, akár a társadalomban óhajta magát érvényesíteni. Kik vissza tudunk emlékezni a megboldogult akkori küzdelmes helyzetére, lehetetlen, hogy elismerés nélkül emlegessük azon szolgálatait, melyeket apostoli szelid lelkületével, bámulatos türelmével és terveihez tántoríthatlan ragaszkodásával végrehajtani mindenkor kész volt.

A mikor pedig aztán a békési ág. hitv. ev. legnagyobb egyházmegye élére került, mint annak megválasztott és 18 éven át egyházi kormányzatával megbízott főesperese, a helyi egyházban, a nagy egyházmegyében, a főgymnasiumban, a népnevelés körében oly fokozódó munkát végzett és teljesített, mit csak Istentől adott kiváló testi és lelki épség és hitbuzgó lelkesedés mellett lehetett egy embernek elvégeznie.

A mint a szarvasi egyház rajt bocsátott Kondorosra, odafordult egész buzgóságával, áldozatkész egyházalapító és szervező munkásságával. És habár családtalan és zárkózott életében épen e helyzeténél fogva sok félreértésnek is kitette magát, mégis jóakarátát, fáradhatlan gondosságát, apró kellemetlenségeken és sértéseken felülemelkedő nemeslelkűségét minden tettében s elhatározásában kitünteté!

Aprólékosságra irányuló szigorú lelkiismeretessége elhatározásában sokszor tartózkodóvá tette őt; de kétségbe nem vonható jó szíve s minden ellenségeskedésen hamar felülemelkedő engesztelő lény lelke mindenkor kibékítették őt mindazokkal, kikkel érintkezett.

Éveken át volt a népiskolai ügyek előadója a bányai egyházkerület közgyűlésein. Éveken át volt a népiskolai tankönyvbíráló bizottság elnöke. Éveken át vezette a főgymnasium ügyeit, elnökölt annak mindenféle fásztó közvizsgálatain, hol mint főesperes, hol mint püspöki megbízott. Éveken át volt elnöke a helybeli polgári leányiskolának, felügyelője a szarvasi takarékpénztárnak, elnöke az egyházi tisztviselők segélyező egyesületének. E sokszerű elfoglaltságból is sejthetni, hogy idejét, munkásságát, igyekezetét, jó szívet, tehetségét, befolyását oly közügyek szolgálatában értékesíté, melyek állásánál s nemes vállalkozási kedvénél fogva őt igénybe venni jónak találták. Épen ez a sokra irányuló nagy elfoglaltatás lehetett többször egyik oka annak, hogy utóbb hanyatló koránál fogva sok vállalatában nehézkesnek s késlekedőnek mutatkozik.

Tiszteletet érdemlő szigorú, erkölcsileg feddhetetlen papi élete, példás szerénysége, törhetlen türelmessége, keresztyéni életnézetről tanúskodó lelkiismeretessége oly protestáns papi jellemmé avatták őt, hogy ezen fényes előnyök mellett fölmerülhető emberi gyarlóságai még szigorú bírái előtt is elhomályosultak. Vajha a szelid személyi-

ségében szerencsés kifejlésre jutó protestáns papi jelleme átörökíthető lenne az utónemzedékre! Fájdalom! az erkölcsi tökéletesedés terén aig van valami átörökíthető. Vajha tehát legalább e tündöklő erények fénye tartaná fenn közöttünk az ő áldott emlékezetét!

Emberi sorsunk gyászos végzete elől neki sem lehetett kitérnie. Nem annyira a kor vagy testalkati gyengeség, mint inkább az önkíméletet nem ismerő kötelesség-hűség idézte föl nála azt a kínos és hosszas betegséget, melyet Istenbe vetett bizalommal az elmulás pillanatáig zúgolódás nélkül példás önmegtágadással hordozott. Kínos szenvedésének s halálos vergődésének türelmes elviselése megérlette ápolóiban s szemlélőiben azon meggyőződést, hogy így csak vallásos lélek képes sorsában szent bizodalommal megnyugodni.

Most ő is átolvadt az öröklétbe, a melynek titkaival vallásos lelke oly sokszor foglalkozott. Elköltözött ő is az Atyához, kinek szeretetéről, kegyelméről, irgalmáról oly lelkesen tanított. Mint aláhanyatló futó csillagra néz még reá lelkünk. Ragyogó fénye bevilágítja előttünk az utat, melyen a valódi protestáns lelkésznek járnia kell. Az elmulás keserű érzése megborzogatja szívünket, midőn a távozóra gondolva, így sóhajtunk fel: Isten veled! Örökre Isten veled!!

BENKA GYULA.

Pukánszky Béla a pozsonyi ev. theológiai akadémia tanára elhunyt okt. 30-án életének 41-ik, tanárkodásának 16-ik évében.

Stehló Endre, a magyarországi evangélikus egyház egyik legöregebb papja 84 esztendőskorában Budapesten meghalt. Az elhunyt ifjú éveiben Dobsinán, majd Losonczon lelkészkedett, később a budai ev. hitközség papjának hívták s ebbeli minőségében 1874-ig működött, a mikor nyugalomba vonult. Négy esztendővel ezelőtt teljes egészségben ünnepelte meg aranylakodalmát, azóta azonban folyton betegeskedett. Dr. Stehló Kornél ügyvéd, Stehló Róbert, a kereskedelmi bank igazgatója és Stehló Ottó építész édes atyjukat gyászolják az elhunytban.

ÜZENETEK.

T. G. művét is ismertetni fogom mentül előbb, a mutatvány is megjelenik, de kevés a tér! — **S. J.** Megkaptam. — **C. J.** A gondolatok jók, de terjedősen szétfolynak még, verstani szempontból pedig sok kifogás eshetik a mérték és rimelés ellen. A lelkész az Úrvacsoráját két szín alatt nem „szolgálja,” hanem szolgáltatja, de ez is prózai kifejezés volna versben; rövidíteni sem lehet így: „test’ s vérét élvezve.” Rossz, mást kérek. — **T. G.** Szívesen.

590
1899

Pályázat.

A brassói ág. h. ev. magyar egyházmegye kötelékébe tartozó **Krizba** ág. h. ev. egyházközség

papi állomására

ezennel pályázat hirdettetik. Az állomás **javadalma:** a) lakás, b) készpénz 945 frt, c) stólajövedelem mintegy 20 frt. d) szántók és kaszálók haszonélvezete, melynek értéke mintegy 3 frt, e) 16 méteről fa.

A pályázati kérvények kellően felszerelve alulírott főespereshez **folyó évi november hó 17-dikének** esti 6 órájáig benyújtandók.

Kelt Brassóban, 1899. október 20-án.

Az egyházmegyei elnökség:

Moór Gyula

főesperes.

60 1—1

Molnár Viktor

felügyelő.

Protestáns egyházirodalmi ujdonságok

KÓKAI LAJOS

könyvkiadóhivatalából

Budapest, IV., Károly-utca 1. sz.

Győri Vilmos Egyházi Beszédei. Rendezte Margócsy József. II. kötet	1.80
(I. kötet ára 1 frt 80 kr, III. kötet rendezés alatt)	
Gulyás Benő: Egyházi Beszédek III-ik kötet (I. és II. kötet ára egyenkint 1 frt 40 kr.)	1.40
Hallgató János: Temetési Beszédek	1.25
Ifj. Csire István: Idvesség útja. Szószéken tartott egyházi beszédek	1.20
Lévay Lajos: Ujabb Beszédek	1.20
Armstrong A. R. Isten és Lélek. Tanulmány a vallás eredeti alapjáról. Fordította Péterfi Dénes	1.80
Bancsó Antal: Becsület és párbaj	—,25
Farkas József: A pesti református egyház 101 éves története.	1.50
Földváry László: Adalékok a dunamelléki ev. ref. egyház történetéhez. Két kötet	4.—
Hamar István: Hóseás próféta Könyve. Bibliái és exegetikai tanulmány	1.20
Sas Béla: Az átdolgozott Károli-biblia külalakjára és tartalmára vonatkozó észrevételei	—,50
Warneck J.: Miért nincs több eredménye prédikálásunknak? ford. Paulik János	—,30

61. 3—1.

Érvényes 1899. október hó 1-től.

A vonatok indulása Budapest k. p. udvarról.

A vonatok érkezése Budapest k. p. udvarra.

Délelőtt				Délután				Délelőtt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat neve	vonat-szám	óra	perc	vonat neve	vonat-szám	óra	perc	vonat neve	vonat-szám	óra	perc	vonat neve
902	12	20	k.e.v. Konstantináp.	22	12	25	sz.v. Bicske, N.-Kan.	101	12	10	k.e.v. Lon., Páris, Bécs	1027	12	20	v.v. Budafok
102	12	40	„ Bécs, Páris, Lon.	310	12	35	„ Hatvan	901	12	30	„ Konstantinápoly	311	12	25	sz.v. Hatvan
32	6	20	v.v. Nagy-Kanizsa	1902	1	15	gy.v. Fehring, Graz	645	5	00	t.szzs. Arad	301	12	50	gy.v. Berlin, Ruttka
604	6	50	gy.v. Gyulaféhevár,	504	1	55	„ Kolozsvár, Arad	321	5	20	v.v. Ruttka, Berlin	903	1	05	„ Konstantinápoly
10	6	50	sz.v. Bécs, Graz,	4	2	20	„ Bécs, Páris	1707	5	45	sz.v. M.-Sziget	1901	1	25	„ Gyékényes, Pécs
402	7	10	gy.v. Kassa, Munkács	16	2	30	sz.v. Bicske	607	6	10	„ Brassó, Arad	403	1	30	„ Lemberg, Kassa
1002	7	15	„ Zágr. Fiume, Ró.	404	2	35	gy.v. Kassa, Lawocne,	47	6	15	t.szzs. Bicske	3	1	45	„ Lon., Páris, Bécs
304	7	30	„ Ruttka, Berlin	904	2	40	„ l. emberg	405	6	35	sz.v. Lemb. Miskolc	503	1	50	„ Kolozsvár, Arad
906	7	35	sz.v. Belgrád, Bród	312	2	45	sz.v. Hatvan	7	6	40	„ Bécs, Sopron	1301	2	05	„ Graz, Fehring
1508	7	50	„ Kassa, P.-Felka	510	2	55	„ Szolnok	907	7	05	„ Belgrád, Bród	21	4	50	sz.v. Bicske, N.-Kan.
1008	8	00	„ Zágr., Fiu, Pécs	1004	3	00	gy.v. Zágr., Fium, Esz.	507	7	10	„ Brassó, Kolozsv.	313	5	55	„ Hatvan
606	8	10	„ Arad, Brassó	1022	3	20	v.v. Ad-Szab., Paks	309	7	30	„ Hatvan	505	6	20	„ Brassó, Kolozsv.
506	8	30	„ Kolozsv., Brassó	302	3	45	gy.v. Ruttka, Berlin	1303	7	35	„ Graz, Fehring	27	6	50	v.v. Győr,
6	8	50	gy.v. Bécs, Graz	910	4	00	sz.v. Szabadka	501	7	50	gy.v. Bukarest Brassó	5	7	15	gy.v. Bécs, Graz
408	8	50	sz.v. Munk., M.-Sziget	12	4	30	„ Győr	1021	7	55	v.v. Paks, A.-Szabols	605	7	20	sz.v. Brassó, Arad
1708	9	15	„ M.-Szig., Stanisl.	308	5	20	„ Ruttka, Berlin	1505	8	15	sz.v. Kassa, P.-Felka	905	7	35	„ Belgrád, Eszék
É06	9	35	„ Ruttka, Berlin	508	5	45	„ Kolozsv., Brassó	1005	8	20	„ Fium, Zágr, Esz.	305	7	45	„ Berlin, Ruttka,
1028	10	30	v.v. Budafok	318	6	25	„ Hatvan	1003	8	40	gy.v. Fiume	1007	8	00	„ Szerencs
				1706	7	05	„ M.-Szig., Stanisl.	319	8	45	sz.v. Hatvan	1705	8	10	„ Fiume, Zág., Pécs,
				24	7	35	„ N.-Kan., Triest	509	9	15	„ Szolnok	1001	8	35	gy.v. Stanislau, M.-Szig.
				1506	8	00	„ Kassa, P.-Felka	21	9	25	„ Győr, Sz.-Fehérv.	1001	8	35	gy.v. Róm., Fium., Zágr.
				1006	8	30	„ Zágrád, Fiume	307	10	20	„ Triest, Fiume	407	8	40	sz.v. Munkács, M.-Szig.
				46	8	40	„ Ungv. Lemberg	309	10	30	„ Ruttka, Füle	1507	9	05	„ Kassa, P.-Felka
				48	9	05	t.szzs. Bicske				9	9	20	„ Bécs, Graz, N.-Kan.	
				502	9	15	gy.v. Kolozsv., Bukar.				303	9	25	gy.v. Berlin, Ruttka	
				1904	9	30	sz.v. Eszék, Bród				603	9	40	„ Nagy Szeben	
				1304	9	55	„ Fehring, Graz				25	9	45	sz.v. Gyulaféhevár	
				608	10	00	„ Arad, Brassó				401	10	00	gy.v. Triest, Fiume	
				908	10	20	„ Belg., Esz., Bród								
				8	10	45	sz.v. Bécs								
				322	11	00	v.v. Ruttka, Miskolc								

¹ Közlekedik kedden és pénteken.
² „ szerdán és szombaton.
³ „ csak a hajózás szünete alatt.

¹ Közlek. kedden és pénteken
² „ szerdán és szombaton
³ „ bez. október 31-ig.

⁴ Közlekedik csak a hajózás szünete alatt

A vonatok indulása Budapest ny. p. udvarról.

A vonatok érkezése Budapest ny. p. udvarra.

Délelőtt				Délután				Délelőtt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat neve	vonat-szám	óra	perc	vonat neve	vonat-szám	óra	perc	vonat neve	vonat-szám	óra	perc	vonat neve
702	12	00	k.e.v. Konstantináp.	6104	12	05	sz.v. Czegléd, Szoln.	701	12	50	k.e.v. Konstantináp.	171	1	55	sz.v. Palota-Ujpest
102	1	00	„ Bécs, Páris, Lon.	172	12	15	„ Palota-Ujpest	705	5	30	ostev Konstantináp.	703	1	25	gy.v. Bukarest
166	5	50	sz.v. Palota Ujpest	136	12	25	„ Nagy-Maros	163	5	40	sz.v. Palota-Ujpest	173	1	40	sz.v. Palota-Ujpest
110	6	10	o.e.v. Bécs. Ostende	4100	12	50	„ Dorog	151	6	20	„ Vác	103	1	50	gy.v. Páris, Bécs
4102	6	30	sz.v. Esztergom	174	1	05	„ Palota-Ujpest	165	6	30	„ Palota-Ujpest	175	3	00	sz.v. Palota-Ujpest
6102	6	40	„ Czegléd, Szoln.	104	1	45	gy.v. Bécs, Páris	117	6	40	„ Bécs	135	4	00	„ Nagy-Maros
168	6	55	„ Palota-Ujpest	176	2	20	sz.v. Palota-Ujpest	6101	6	50	„ Szolnok, Czegl.	6103	4	20	„ Szolnok, Czegléd
6012	7	5	v.v. Lajosmizse	704	2	30	gy.v. Bukarest	709	7	15	„ Verciorova	4103	4	40	„ Esztergom
1402	7	30	gy.v. Zsolna, Berlin	704	2	30	sz.v. Budapest	4165	7	25	tvssz. Dorog	177	5	40	„ Palota-Ujpest
106	8	00	„ Bécs	4104	2	40	„ Ersekújvár	217	7	35	„ Berlin, Zsolna	115	6	05	„ Bécs, Zsolna
708	8	15	„ Temesv. Orsova	720	2	45	„ Esztergom	167	7	45	sz.v. Palota-Ujpest	179	6	50	„ Palota-Ujpest
712	8	30	sz.v. Temesvár	6014	3	05	v.v. Czegléd	6011	7	50	v.v. Lajosmizse	711	7	00	„ Temesvár
170	9	15	„ Palota-Ujpest	716	4	25	sz.v. Szeged, Szolnok	127	8	20	sz.v. Párkány-Nána	707	7	40	gy.v. Orsova, Temesv.
116	9	25	„ Bécs, Zsolna	178	4	30	„ Palota-Ujpest	4101	8	35	„ Esztergom	181	8	25	sz.v. Palota-Ujpest
				133	4	40	„ Nagy-Maros	713	8	45	„ Szol., Kecskem	125	8	35	„ Nagy Maros
				180	6	00	„ Palota-Ujpest	1403	9	45	gy.v. Berlin, Zsolna	6013	8	45	v.v. Lajosmizse
				1404	6	20	gy.v. Zsolna, Berlin	169	10	10	sz.v. Palota-Ujpest	105	9	00	gy.v. Bécs
				140	6	30	sz.v. Párkány-Nána	715	10	55	„ Szeged	1401	9	25	„ Berlin, Zsolna
				710	7	00	„ Verciorova	143	11	05	„ Ersekújvár	4111	9	35	v.v. Esztergom
				4112	7	10	v.v. Esztergom				109	9	55	ostev Ostende, Bécs	
				182	7	40	sz.v. Palota-Ujpest				719	10	05	sz.v. Szolnok, Czegléd	
				218	9	05	tvssz Zsolna, Berlin				101	11	50	k.e.v. Lon., Páris, Bécs	
				118	9	35	sz.v. Bécs								
				706	10	15	ostev Konstantináp.								
				714	10	35	sz.v. Szeged, Temesv								
				152	10	45	„ Vác								

¹ Közlek. minden vasárnap.
² „ „ csütörtökön
³ „ „ hétfőn.
⁴ „ „ szerdán.

¹ Erkezik minden csütörtökön.
² „ „ hétfőn.
³ „ „ szerdán.
⁴ „ „ szombaton.